

Περίληψη ομιλίας του κ. Christian de Montlibert 31/10/12

Ο Christian de Montlibert ευχαριστεί το Πανεπιστήμιο Κρήτης για την τιμή που του κάνει και υπογραμμίζει το γεγονός ότι η κοινωνιολογία είναι έργο του πολιτισμού που έχει τις καταβολές του στα βάθη της ιστορίας

Δεν μπορούμε να κατανοήσουμε την σημερινή κατάσταση της Κοινωνιολογίας στην Ευρώπη εάν παραβλέψουμε ότι είναι μια από εκείνες τις επιστήμες που δια μέσου των μεταρρυθμίσεων στο Πανεπιστήμιο, μεταρρυθμίσεις που επιβλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον ΟΟΣΑ., και το Δ.Ν.Τ., κλήθηκαν να γίνουν χρηστικές. Αυτή η αντίληψη του κόσμου, η οποία αντιμετωπίζει επίσης επικριτικά το Κοινωνικό Κράτος (συντάξεις, συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, εργατικό δίκαιο...) θέλει το Πανεπιστήμιο να μεταρρυθμιστεί με τρόπο ώστε να συμβάλλει στην εκλογίκευση του κόσμου δια του οικονομικού υπολογισμού. Έτσι εργαλειοποιείται η έρευνα και η κοινωνιολογία πρέπει να υπηρετήσει τους οικονομικούς στόχους και τα συμφέροντα των θεσμών που την χρηματοδοτούν.

Η υποταγή της έρευνας στις απαιτήσεις των χρηστών, όποιες και αν είναι αυτές, δεν μπορεί παρά να έχει επιπτώσεις στην ελευθερία επιλογής των θεματικών, των μεθόδων και της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι κοινωνικές επιστήμες που βλέπουν κριτικά τον κοινωνικό κόσμο μπορούν είτε να εντείνουν την εγρήγορσή τους, είτε να συρθούν στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ισχυρών. Οι ερευνητές ενδέχεται να έχουν την τάση να προσαρμοστούν σε ό,τι ξέρουν ότι ζητά ο μαικήνας τους.

Οι πιθανότητες επιτυχίας της απόπειρας να γίνουν οι κοινωνικές επιστήμες μια υποτακτική πειθαρχία στην υπηρεσία των κυρίαρχων αυξάνουν μαζί με το βαθμό της πρόωρης επαγγελματικοποίησης αυτών των επιστημών. Στην πραγματικότητα το πεδίο των κοινωνικών επιστημών κατέστη ήδη «ετερόνομο» πολύ πριν υποταχθεί στις ευρωπαϊκές αναδιοργανώσεις.

Αυτές, ωστόσο, οι διαπιστώσεις δεν πρέπει ουδόλως να οδηγήσουν στην απόλυτη απαισιοδοξία και τούτο επειδή η γνώση δεν γεννιέται στον ουρανό των καθαρών ιδεών, αλλά, αντιθέτως, στην πολυπλοκότητα των κοινωνικών σχέσεων. Η κοινωνιολογία κατάλαβε πολύ νωρίς ότι η παραγωγή της επιστήμης δεν εξαρτάτο μόνο από την κοινωνική οργάνωση, αλλά εξαρτάτο επίσης από τους τρόπους θέασης, σκέψης και διαμόρφωσης των ερευνητών που την ασκούν.

Κατά τη διάρκεια ενός αιώνα, οι κοινωνικές επιστήμες, παλεύοντας ενάντια σε κάθε μορφή εξάρτησης και πολλαπλασιάζοντας τα αντικείμενα των μελετών τους, κατάφεραν εν τέλει, και κάποιες φορές πολύ δύσκολα, να αναπτύξουν σημαντικά τους δικούς τους τρόπους γνώσης. Έτσι συγκροτήθηκε μια πειθαρχία, με τα γνωστικά της αποθέματα, τους νόμους της, το επίπεδο ανάπτυξής της, η οποία είναι το ίδιο σημαντική με πολλές άλλες από τις λεγόμενες επιστημονικές πειθαρχίες.